

Actieplan Preventief jeugdbeleid 2024 en verder

**Concrete stappen voor duurzaam,
effectief preventief Jeugdbeleid**

Inhoud

Actieplan Preventief jeugdbeleid 2024 en verder	1
1. Aanleiding voor een actieplan.....	3
1.1 Wat verstaan we onder preventie?	4
2. Inleiding.....	5
3. Huidige situatie in Rijswijk	5
3.1 Onze jeugdigen en opvoeders.....	5
3.2 Aanbod in beeld	6
3.3 Kwaliteit en effectiviteit van ons aanbod.....	7
3.4 Sturing en monitoring	7
4. Van kaders naar doelen voor het preventief jeugdbeleid.....	8
5. Actielijnen met maatregelen.....	9
5.1 Actielijn 1. Governance, sturing en monitoring	9
5.2 Actielijn 2. Kwaliteit en (kosten)effectiviteit van het aanbod	10
5.3 Actielijn 3. Maatregelen om het huidige aanbod bij te stellen	10
6. Aanpalend beleid en relevante ontwikkelingen.....	11
7. Uitvoering actieplan.....	11
7.1 Communicatie.....	12
8. Financiën.....	12
8.1 Wat investeren we op dit moment in preventie?.....	12
9. Risico	14
10. Tot slot	14
Bijlage 1. Kaders voor het actieplan.....	14
Bijlage 2. Uitwerking doelen: komen tot indicatoren en output	16
Bijlage 3. Rijswijkse interventies	20

Actieplan preventief jeugdbeleid 2024 en verder

1. Aanleiding voor een actieplan

Alle jeugdigen verdienen een positief opgroei- en opvoedklimaat waarin zij zich vrij en in veiligheid kunnen ontwikkelen en kunnen opgroeien tot verantwoordelijke, zelfstandige, zelfredzame en maatschappelijk betrokken volwassenen. Als gemeente geven we vanuit deze ambitie uitvoering aan de Jeugdwet (2015). Het versterken van het opvoeden en opgroeien is ook de eerste ambitie in de Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden 2021-2026¹ en heeft een belangrijke plek in het programma van onze lokale uitvoeringagenda van jeugdhulp.

“We willen als regio dat ouders het ouderschap op een verantwoordelijke manier kunnen invullen en beschikken over voldoende inzicht, vaardigheden en veerkracht. Zij voelen de vrijheid om open te praten over de hobbels die bij het opvoeden en opgroeien horen, zonder bang te hoeven zijn dat er onmiddellijk een etiket of oordeel volgt. Zowel de lokale teams als de mede-opvoeders kunnen de ouders daarbij ondersteunen. Daarnaast willen we dat we een inclusieve samenleving vormen waarbij zoveel mogelijk kinderen gebruik maken van onze algemene jeugdvoorzieningen”

Omschrijving ambitie: versterken van het gewone opvoeden en opgroeien regiovisie jeugdzorg Haaglanden (2021-2026).

We willen dat de Rijswijkse jeugdigen en ouders die tegen problemen aanlopen een interventie en/of ondersteuning krijgen die:

1. Snel beschikbaar en toegankelijk is;
2. Vanuit hun eigen leefomgeving, zo dichtbij mogelijk is;
3. Zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig is;
4. Waar mogelijk gericht is op het gezinssysteem van de jeugdige;
5. Gericht is op zelfredzaamheid en eigen kracht van de jeugdigen en opvoeders;
6. Aandacht heeft voor duurzaam en veilig opgroeien.

Preventie heeft een duidelijke kwalitatieve doelstelling als het gaat om normaliseren.

Preventie heeft naast een kwalitatieve doelstelling ook als doel om kosteneffectief te zijn. We willen de uitgaven in de jeugdzorg indammen.

De aanmeldingen en verwijzingen naar specialistische jeugdhulp zijn de afgelopen jaren toegenomen. Dit is landelijk de trend, regionaal en ook in Rijswijk. In 2022 ontving 10,9% van de jongeren tot 18 jaar jeugdhulp in Rijswijk. Deze jeugdhulp is voornamelijk zonder verblijf (86,6%). De prognose is dat de kosten van specialistische jeugdhulp voor 2023 verder toenemen t.o.v. het jaar ervoor. Er zijn wachttijden en jeugdigen en opvoeders moeten soms lang wachten op passende hulp. De raad heeft op 10 oktober 2023 haar visie vastgesteld op de reikwijdte van specialistische jeugdhulp en de kansen die preventie biedt voor normaliseren. In de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 wordt dit ook als centrale opgave genoemd: Jeugdhulp moet beschikbaar zijn voor jeugdigen en gezinnen in de meest kwetsbare situaties. Niet elke hulpvraag heeft een zorgantwoord.

¹ In de regio Haaglanden wordt met tien gemeenten samengewerkt aan goede jeugdhulp. De koers van deregio is vastgelegd in de regiovisie jeugdzorg Haaglanden (2021-2026)

Effectieve preventie biedt dus kansen voor maatschappelijke doelen en financiële beheersing! Om het preventief jeugdbeleid te verbeteren besloot de raad eerder al tot een actieplan met ambities en verbetermaatregelen (Kadernota Jeugd en Onderwijs uit 2021, RA 21 069). Met een actieplan gaan we ervoor zorgen dat onze visie op preventief jeugdbeleid concreet wordt gemaakt door heldere doelen te formuleren, daar meetbare indicatoren aan te verbinden en streefwaarden voor het doelbereik af te spreken. Het borgt de richting en visie die wij als gemeente hebben met betrekking tot preventie en duidt de daaronder liggende activiteiten.

Het huidige college heeft in haar collegewerkprogramma (2022) nog eens extra benadrukt te willen zorgen voor preventie via onderwijs en de leefwereld van kinderen en jongeren. Daarnaast wil het college werken aan meer toegankelijke, lichtere vormen van jeugdhulp zoals tijdelijke opvoedondersteuning zodat instroom of doorstroom naar duurdere vormen kunnen worden verminderd. Passende zorg is beschikbaar als het nodig is. Het betrekken van ervaringsdeskundige jeugdigen en ouders wordt daarbij door het college gezien als een belangrijke meerwaarde.

Een goed voorbeeld van effectieve preventie is Buurtgezinnen. Stichting Buurtgezinnen heeft in 2020 een extern effectenonderzoek laten uitvoeren door Hogeschool Ede. Daaruit kwam naar voren dat:

- Formele hulp kan worden voorkomen;
- Door het inzetten van Buurtgezinnen kon bij een meerderheid van de gezinnen formele hulp worden voorkomen, afgeschaald of beëindigd;
- Het gaat beter met de kinderen maar ook met hun ouders;
- Voor een meerderheid van de ouders uit de vraaggezinnen gold dat het vermoedelijk slechter met hen zou zijn gegaan. Alternatieve hulp zou lang op zich hebben laten wachten o.a. door wachtlijsten en zou naar verwachting voor een meerderheid gedwongen zijn geweest;
- Hogere kosten kunnen worden voorkomen;
- Voor een meerderheid van de onderzochte gezinnen is vermoedelijk een besparing opgetreden tussen de €4.232,- en €51.512,- per jaar per gezin door het voorkomen, afschalen en beëindigen van formele hulp.

In Rijswijk heeft Buurtgezinnen de afgelopen twee jaar 20 vraaggezinnen kunnen matchen. Ondanks dat we geen concrete cijfers hebben van de besparing die dit preventieve aanbod heeft opgeleverd, kan het niet anders dan dat deze interventie ook binnen Rijswijk een positieve bijdrage heeft geleverd aan de kostenbeheersing.

1.1 Wat verstaan we onder preventie?

Preventie gaat over het voorkomen van problemen dan wel het voorkomen dat problemen erger worden of weer terugkomen. Als het gaat om het voorkomen van problemen bij het opgroeien en opvoeden dat is dit een heel breed begrip. Immers het opvoeden en opgroeien heeft te maken met allerlei aspecten die van invloed zijn op het leven van de jeugdigen. We willen bijvoorbeeld dat onze jeugdigen gezond zijn, dat ze kunnen leren, niet in armoede opgroeien, niet de criminaliteit in gaan en zich veilig voelen. Tot waar rijkt dan ons preventief jeugdbeleid en welke partners horen daarbij?

In Rijswijk volgen we de indeling van het Nederlands jeugdinstituut (NJI) zoals uitgewerkt in de preventiematrix². Daarin wordt het preventieve aanbod verdeeld over de thema's veiligheid, gezondheid en participatie (kansrijk). Daarbij wordt er door het NJI een verdeling gemaakt in universele, selectieve en geïndiceerde preventie.

Universele preventie richt zich op de hele bevolking en daarmee dus ook op mensen zonder risicofactoren of problemen. Het gaat om de sociale basis, interventies die het normale leven en de positieve ontwikkeling van jeugdigen bevorderen. Hier vallen onder andere het onderwijs en de

² bron: NJI (2023). *Meer inzicht en samenhang in het preventieve aanbod* gedownload op 21 december 2023 via [Meer inzicht en samenhang in het preventieve aanbod | Nederlands Jeugdinstituut \(nji.nl\)](#)

jeugdgezondheidszorg onder.

Selectieve preventie richt zich op inwonersgroepen met een verhoogd risico. Het gaat hierbij om vroeg signaleren en adviseren, vroeghulp en preventieve interventies als spel- en praatgroepen voor kinderen van gescheiden ouders.

Tot slot richt *geïndiceerde preventie* zich op individuen met een verhoogd risico en/of een (beginnend) probleem dat een specifieke aanpak vraagt. Het gaat hier om preventieve interventies, eerstelijns ondersteuning en hulp. Een voorbeeld hiervan is spel-aan-huis, waarbij gezinnen aan huis individueel worden begeleid met een ondersteuningsplan op maat.

2. Inleiding

We beginnen in dit actieplan met het beschrijven van de huidige situatie van ons preventief jeugdbeleid in Rijswijk. We staan stil bij beschikbare (demografische) gegevens over onze jeugd en opvoeders, het huidige aanbod van preventie en de sturing en monitoring vanuit onze gemeente op het huidige beleid.

Na de beschrijving van de huidige situatie gaan we in op zes doelstellingen waar we samen met onze maatschappelijke partners en met ons beleid aan willen werken. Vervolgens benoemen we de drie actielijnen met acties waar we de komende jaren mee aan de slag gaan.

Dit actieplan raakt diverse andere beleidsterreinen en ontwikkelingen. Zo hangt het slagen van dit beleid samen met de vindbaarheid, toegankelijkheid en bereikbaarheid van ons preventieaanbod voor onze inwoners. Ook heeft het preventief jeugdbeleid veel raakvlakken met het beleid rond passend onderwijs van onze scholen en partners in het onderwijs. In hoofdstuk 6 schetsen we de context van het actieplan.

We gaan in hoofdstuk 7 in op de beoogde uitvoering van dit actieplan. Wie, wat en wanneer gaan we aan de slag en vanuit welke samenwerkingsstructuur. We eindigen het plan met een financiële paragraaf en risico's.

Voor het opstellen van dit actieplan is feedback gevraagd aan de Adviesraad Sociaal Domein³ en is de input gebruikt vanuit een klankbordgroep bestaande uit vijf belangrijke samenwerkingspartners voor het preventief jeugdbeleid⁴.

3. Huidige situatie in Rijswijk

Voor het beschrijven van de huidige situatie maken we gebruik van het onderzoeksrapport 'Concrete stappen voor duurzaam, effectief preventief jeugdbeleid' van Radar Adviesbureau d.d. 5 juni 2023, een onderzoeks- en adviesbureau met veel kennis van het sociale domein. Radar heeft in de eerste helft van 2023 onderzoek gedaan in Rijswijk naar de huidige situatie van ons preventief jeugdbeleid. De raad is d.d. 4 juli 2023 over de bevindingen van Radar geïnformeerd via een raadsinformatiebrief (23.051283) en tijdens een beeldvormende sessie op 14 november 2023.

3.1 Onze jeugdigen en opvoeders

De gemeente heeft 59.622 inwoners (CBS, d.d. December 2023). 17,3% van de bevolking bevindt zich in de leeftijdsgroep van 0 tot 15 jaar, iets boven het gemiddelde in de rest van Nederland (15,4%) en een grotere groep in vergelijking met andere zeer sterk stedelijke gemeenten (14,8%). De bevolkingsgroei in Rijswijk in 2022 was 1,9% volgens het CBS. De prognose is dat tussen 2023 en 2050 de bevolking in Rijswijk met nog 47% toeneemt.

Het CBS brengt ieder jaar een landelijke jeugdmonitor uit. Het geeft een breed overzicht van de

³ Het actieplan stond op de agenda van de Adviesraad sociaal domein op 21 juni en 13 december 2023

⁴ Jeugdgezondheidszorg, Welzijn Rijswijk, Kwadraad, stichting JESS, GGD

leefsituatie van jongeren in Nederland. Hoe gaat het met de jeugd in Nederland? Een aantal opvallende trends uit de jeugdmonitor 2022 wordt benoemd in het adviesrapport Radar. Deze cijfers hebben we, waar mogelijk, aangevuld met de cijfers die voor Rijswijk gelden⁵:

- Jongeren zijn in 2021 minder gelukkig, minder tevreden met hun leven en ervaren een lager persoonlijk welzijn dan in 2020. Zij voelen zich ook vaker emotioneel eenzaam.
- Het aantal jongeren dat opgroeit met één ouder neemt toe. Volgens de richtlijnen van de jeugdhulp en jeugdbescherming geldt dit als een risicofactor binnen het opgroeien en is het daarmee een voorspeller voor het jeugdhulpgebruik. In 2023 waren er 27.995 huishoudens in Rijswijk. Daarvan vormde 58,1% een gezin. 9,6% hiervan was een éénouder gezin.
- Er is een groei van jeugdhulpgebruik. Die zit vooral in ambulante hulp op locatie. Deze trend zie je ook binnen Rijswijk. In het eerste half jaar van 2022 waren er 1.295 jongeren die jeugdhulp ontvingen. In het eerste half jaar van 2023 waren dat er 1.335.
- Bij de jeugdbescherming (ondertoezichtstelling en voogdij) is er landelijk een lichte daling van 42.000 (2015) naar 41.000 (2021) jongeren. In Rijswijk vond in die periode een lichte stijging plaats van 90 naar 110 jongeren. Bij de inzet van jeugdreclassering vond er landelijk tussen 2015 en 2021 een lichte daling plaats van 8.555 naar 7.975 jongeren. Voor Rijswijk was de inzet in diezelfde periode gedaald van 30 naar 15 jongeren.
- De ingezette trend van een dalend aantal jongeren dat wordt verdacht van een misdrijf zet zich voort, de daling voltrekt zich vooral in de zakkenrollerij (-40 procent) en woninginbraak (-25 procent).
- Het slagingspercentage van jongeren in het voortgezet onderwijs laat vanaf 2020 een daling zien van 2,2%
- De gevoelde werkdruk onder jongeren steeg, met name bij hen die werkzaam zijn in de horeca voelt de werkdruk relatief hoog.
- Het aantal rokers onder jongvolwassenen is gedaald ten opzichte van 2014.
- Het alcohol- en cannabisgebruik onder jongvolwassenen is sinds 2014 stabiel. Voor Rijswijk zijn er hierover slechts gegevens uit 2021. Die laten zien dat binnen Rijswijk 11,6% van de jeugd (12-18 jr.) alcohol gebruikt. Binnen regio Haaglanden is dit 19,2%. Van de Rijswijkse jongeren heeft 5,9% wel eens Cannabis gebruikt 5,6% Haaglanden breed. Dit gaat dus praktisch gelijk op⁶.
- Zowel overgewicht (12% van de kinderen) als obesitas (3% van de kinderen) komt vaker voor bij jongeren met laagopgeleide ouders. Wel voldoen steeds meer kinderen met laagopgeleide ouders aan de beweegrichtlijnen.

3.2 Aanbod in beeld

Radar heeft alle interventies in Rijswijk ingedeeld in de preventiematrix⁷. Zij concludeerde dat er 51 interventies zijn ter voorkoming van opvoed- en opgroei problemen die door de gemeente worden bekostigd⁸. Deze interventies zijn gelijkmatig verdeeld over de verschillende leeftijdsgroepen. De meeste interventies (32 van de 51, 64,5% van het budget dat uitgegeven wordt aan preventieve interventies) richten zich alleen op jeugdigen, niet op hun opvoeders. Dit wordt ook in het Radar advies als aandachtspunt benoemd.

Het grootste deel van de uitgaven wordt besteed aan het selectieve aanbod (jeugdigen en gezinnen met risicofactoren), daarna volgen het universele en het geïndiceerde aanbod. Er ontbreekt met name aanbod voor specifieke doelgroepen zoals jongeren met een licht verstandelijke beperking (LVB) of Autisme, maar ook op bepaalde thema's waaronder jeugdcriminaliteit/radicalisering, middelengebruik en pesten/uitsluiting.

⁵ Jongeren met jeugdzorg; CBS 2024

⁶ (Gezondheidsgids Haaglanden - Jongeren - 2021 - Gemeenten [9] (ggdhaaglanden.nl))

⁷ bron: De Preventiematrix, NCJ, gedownload op 16 januari 2024 via www.ncj.nl/inspiratie/de-preventiematrix/ en Radar advies (2023) Concrete stappen voor een duurzaam, effectief preventief Jeugdbeleid, pg.17

⁸ De preventieve inzet vanuit het gemeentelijke jeugdteam is niet meegenomen in de inventarisatie van Radar bijv. de begeleiding van de POH-er jeugd of advisering door de consultants zorg en onderwijs.

3.3 Kwaliteit en effectiviteit van ons aanbod

Omdat preventieve interventies laagdrempelig moeten zijn en er zelden een follow up plaatsvindt, is het niet gebruikelijk dat er informatie wordt bijgehouden over de effecten van de interventies op de situatie van de jeugdigen. Soms zijn er voor bepaalde interventies of methodieken specifieke onderzoeken naar effectiviteit uitgevoerd door de ontwikkelaars van de interventie of kan de interventie op basis van ander wetenschappelijk onderzoek wel theoretisch goed onderbouwd worden. In dat geval kan een interventie in aanmerking komen van de databank Effectieve jeugdinterventies van het Nederlands Jeugd instituut (Nji). Van de 51 door Radar onderzochte interventies zijn er 8 opgenomen in de databank Effectieve jeugdinterventies van het Nji. 9 interventies staan weliswaar niet in de databank maar lijken in grote mate op interventies die er wel in opgenomen staan. Van 17 van de 51 interventies kunnen we dus aannemen dat er aandacht is besteed aan het aantonen van de effectiviteit. Het effect of resultaat van een interventie wordt soms wel ingeschat door de jeugdige of opvoeder te vragen naar de ervaring en tevredenheid met de interventie. Uit het onderzoek van Radar blijkt dat er weinig door onze partners wordt gerapporteerd over cliënttevredenheid. Wanneer de tevredenheid wel is onderzocht, was het resultaat positief. We kunnen als gemeente momenteel ook geen conclusies trekken over de bijdrage van de interventies aan de beleidsdoelen. We hebben als gemeente tot nu toe geen eenduidigheid in na te streven doelen/indicatoren richting onze partners (zie ook 3.3). De beleidsmedewerkers toetsen wel of de interventies waar zij subsidie aan verstrekken aansluiten op de beleidskaders maar er worden geen eenduidige doelen (en maatschappelijke effecten) gemonitord.

Als het gaat om kostenefficiëntie dan concludeert Radar dat de preventieve trajecten vele malen goedkoper zijn dan die van specialistische jeugdhulp. Zo liggen de gemiddelde kosten voor de preventieve interventies tussen de €100,- en €2.380,- per jeugdige. De kosten voor een traject specialistische jeugdhulp (bijvoorbeeld het product 'gezinsbegeleiding') bedragen €7.499,- per traject. Indien we met de preventieve interventies onze doelen bereiken, dan heeft dat ook een positieve weerslag op de kosteneffectiviteit.

3.4 Sturing en monitoring

Beleid voor preventie van opvoed- en opgroei problemen wordt gemaakt vanuit zowel het domein Maatschappelijk ontwikkelingen (universele preventie, gericht op alle jeugdigen en opvoeders) als het Sociaal domein (geïndiceerde preventie, gericht op jeugdigen en opvoeders met een individuele ondersteuningsvraag). Beide domeinen bevinden zich op het snijvlak tussen die twee (selectieve preventie als er risicofactoren zijn of zorgen zijn om jeugdigen).

Belangrijke kaders voor het preventief jeugdbeleid zijn de Kadernota Jeugd en Onderwijs (2021) van het domein Maatschappelijk ontwikkelingen en de Kadernota Sociaal domein 2.0; Samen verder voor eigen regie (2021). Deze beide kadernota's bevatten verschillende uitgangspunten voor goed preventief jeugdbeleid (zie ook hoofdstuk 4). Het preventief jeugdbeleid (preventie van opvoed- en opgroei problemen) raakt bovendien aan allerlei andere beleidsterreinen zoals gezondheid, welzijn en armoedebeleid⁹. Een ander kader voor het preventief jeugdbeleid is het Coalitieakkoord Gezonde Groei! Rijswijkse koers 2022-2026. Dit akkoord sluit aan op de ambitie zoals die uit de landelijke brede Specifieke Uitkering (SPUK) GALA 2023-2026.

'Een gezonde generatie in 2040, met weerbare, gezonde mensen die kunnen opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving, en waarin sprake is van een sterke sociale basis'

Ambitie geformuleerd in de landelijke brede Specifieke Uitkering (SPUK) GALA 2023-2026 (d.d. 8 feb 2023)

⁹ Kadernota Samen Kans-Rijk Rijswijk 2021 en verder (Corsa nummer 21.038720)

Een belangrijk doel van de Brede SPUK is integrale samenwerking. Het Rijk wil gemeenten stimuleren om vanuit een integrale aanpak de situatie van inwoners te bevorderen op het gebied van gezondheid, sport- en bewegen, cultuurparticipatie en het versterken van de sociale basis¹⁰. Momenteel is er binnen het Sociaal domein en Maatschappelijk domein nog geen uniforme werkwijze in sturing en monitoring van beleid. De verantwoording van in- en externe uitvoerende partners is van wisselende aard en kwaliteit.

We hebben onze beleidsdoelen nog onvoldoende uitgewerkt tot meetbare indicatoren. Daardoor kan nog niet worden vastgesteld of met het huidige aanbod de doelen worden bereikt. Het is essentieel om de eenduidigheid te creëren om zo de effecten inzichtelijk te maken.

3.5 Samenvattend

De beschrijving van de huidige situatie door Radar laat zien dat we een gevarieerd aanbod aan preventie hebben maar dat het beter kan. Het huidige aanbod is nu nog te veel gericht op de jeugdigen zonder de context van de jeugdige (gezin/ouders) hierin mee te nemen. Daarnaast zien we dat we aanbod missen. Ten aanzien van de tot nu toe ingezette interventies zijn verbeteringen op kwaliteit mogelijk. En ook op sturing en meetbare indicatoren is nog een slag te maken.

4. Van kaders naar doelen voor het preventief jeugdbeleid

Belangrijke kaders voor het preventief jeugdbeleid zijn de Kadernota Jeugd en Onderwijs (2021) van het domein Maatschappelijke ontwikkelingen en de Kadernota Sociaal domein 2.0, Samen verder voor eigen regie (2021) van het Sociaal domein. Beide kadernota's¹¹ gaan uit van dezelfde leidende principes. Preventie staat centraal en in de dienstverlening krijgt het aanspreken van de eigen kracht van onze inwoners een duidelijke plek. We willen sturen op het effect. De dienstverlening moet vraaggericht en doelmatig zijn, zonder onnodige overlap in het aanbod van onze partners. Ook het normaliseren i.p.v. problematiseren zien we terug in beide kadernota's. De effecten van het normaliseren moet bijdragen aan 'grip op geld'. Het coalitieakkoord bevat ook uitgangspunten voor de financiële gezondheid van de gemeente en is daarmee ook een belangrijk kader voor dit plan.

Vanuit deze kaders hebben we met dit actieplan een belangrijk doel als het gaat om financiële beheersing: terugdringen van de kosten voor specialistische jeugdhulp. Door te investeren in het preventief jeugdbeleid verwachten we een deel van de jeugdigen in een vroeg stadium te kunnen ondersteunen waarmee wordt voorkomen dat zij in een later stadium gebruik maken van specialistische jeugdhulp. Hoeveel specialistische jeugdhulp we kunnen voorkomen met effectieve preventie is moeilijk te voorspellen maar het actieplan heeft wel de doelstelling om de positieve effecten van preventie tastbaar te maken. De toeleiding tot jeugdpreventie en jeugdhulp verloopt niet alleen via de gemeente maar ook bijvoorbeeld via huisartsen.

¹⁰ Inmiddels is de aanvraag voor de SPUK-middelen gehonoreerd.

¹¹ Zie bijlage 1 voor een overzicht van de missie en leidende principes uit beide kadernota's.

Naast bovenstaand financieel doel hebben we met die actieplan ook 6 beleidsdoelen waarmee we het welbevinden van onze jeugdigen willen bevorderen (maatschappelijk rendement):

Het stimuleren en bevorderen van het nemen en dragen van eigen verantwoordelijkheid (Eigen kracht) door opvoeders en jeugdigen
De beweging van het normaliseren binnen de gemeente Rijswijk aanjagen
Het toegankelijk zijn voor vragen over opvoeden en opgroeien
Bevorderen van opvoedvaardigheden (van ouders)
(Vroeg)signaleren van opgroei- en opvoedproblemen waarmee zwaardere problemen en inzet van jeugdhulp worden voorkomen
Het faciliteren van een aanbod voor jeugdigen gericht op het (door)ontwikkelen van positieve identiteit

In bijlage 2 staan deze beleidsdoelen verder uitgewerkt tot meetbare indicatoren.

Binnen de actielijnen (zie hoofdstuk 5) besteden we aandacht aan de monitoring van de effecten. We onderzoeken ook of de effecten van de aanpak opwegen tegen de kosten.

5. Actielijnen met maatregelen

In dit hoofdstuk staan drie actielijnen uitgewerkt met diverse maatregelen die eraan moeten bijdragen dat wij de beleidsdoelen de komende jaren bereiken.

5.1 Actielijn 1. Governance, sturing en monitoring

Maatregelen	Toelichting	Tijdspad (jaar)
Eén projectleider die regie voert op beleidsdoelen	Intern is iemand voor deze rol vrijgemaakt.	2024
Integraal samenwerken op beleidsniveau	Afspraken tussen interne collega's (gezondheid, welzijn, onderwijs, etc.) en met onze maatschappelijke partners over te bereiken doelen van preventief jeugdbeleid en de subsidieverstrekking en verantwoording.	2024
Uitvoeren van een effectenonderzoek	Onderzoeken wat de kosten en baten zijn van de huidige investering in de preventieve interventies en hoe we met preventie de kosten van jeugdhulp verder kunnen beheersen.	2024

5.2 Actielijn 2. Kwaliteit en (kosten)effectiviteit van het aanbod

Maatregelen	Toelichting	Tijdspad (jaar)
Dashboard ontwikkelen voor preventief jeugdbeleid	Verantwoording door subsidiepartners op eenduidige doelen en indicatoren, meten van cliënttevredenheid door subsidiepartners en interne uitvoerende afdelingen (o.a. leerplicht, jeugdteam).	2024/2025
Aanpassen verantwoording (subsidie)partners	Om de indicatoren te kunnen meten, zal er een andere verantwoording nodig zijn vanuit onze partners, zie ook actielijn 1.	2024/ 2025
Meten cliënttevredenheid	Meten van cliënttevredenheid door onze subsidiepartners en de interne uitvoerende afdelingen (o.a. ook leerplicht, jeugdteam).	2025
Initiëren van inwonersparticipatie	Bijv. opzetten van een lokale ouderraad, stimuleren van participatie in de vorm van bijv. lotgenotecontact of inzet ervaringsdeskundigen.	2025

5.3 Actielijn 3. Maatregelen om het huidige aanbod bij te stellen

Maatregelen	Toelichting	Tijdspad (jaar)
Vraaggericht kijken naar het aanbod	Samen met partners zicht krijgen op behoefte en missend aanbod, o.a. door het registeren van de vraag bij 'de toegang'.	2024/2025
Doelgericht kijken naar het aanbod	Onderzoeken met welke interventies we onze beleidsdoelen behalen en hoe we het aanbod kunnen aanpassen om doelen te bereiken. Bijv. Het verbeteren informatie en advies aan jeugdigen over opgroevragen/-dilemma's, door ontwikkelen van de aanpak Regie op Preventie, evaluatie van de keten van opvoedondersteuning en ontwikkelen van meer collectief aanbod.	2024/2025
Samen met onderwijs kijken naar het aanbod	Scholen hebben een goed zicht op de kinderen en kunnen problemen vroegtijdig signaleren. Samen met de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs, het jeugdteam en overige partners binnen het preventieve voorveld, zetten we in op het signaleren van mogelijke ontwikkelings-of opvoedproblemen. Daarnaast ook het normaliseren van de signalen bij jeugdigen door te kijken naar wat er binnen een gezin of in de klas mogelijk is aan aanpassingen. Afstemmen met scholen over wat we preventief aanbieden op of via de scholen en hoe we daarin samenwerken (door ontwikkelen werkwijze Regie op preventie).	2024/2025
Verbeteren communicatie over aanbod richting opvoeders en jeugdigen	Middels een communicatieplan en in samenwerking met partners	2024/2025
Implementeren van acties & interventies voortkomend uit visiedocumenten	Onder andere vanuit visie op normaliseren en de reikwijdte jeugdhulp en nog te ontwikkelen visie op rolvan gemeente bij echtscheidingsproblematiek	2024/2025

6. Aanpalend beleid en relevante ontwikkelingen

Dit actieplan draagt bij aan een beter preventief jeugdbeleid en raakt ook diverse andere beleidsontwikkelingen.

➤ *Uitvoeringagenda Jeugdzorg*

Het jeugdbeleid is breder dan preventief jeugdbeleid. Jeugdbeleid gaat ook over de brede jeugdzorg. Voor ons beleid rond jeugdzorg sluiten we aan bij de regiovisie Jeugdzorg Haaglanden 2021-2026. De regio kent een tweejaarlijks uitvoeringsplan. Voor Rijswijk werken we met een lokale uitvoeringsagenda voor ons jeugdzorgbeleid. De coördinatie op deze uitvoeringsagenda ligt bij de afdeling beleid sociaal domein.

➤ *Verbeteren van de integrale dienstverlening*

Problemen in het opvoeden en opgroeien staan dikwijls niet op zichzelf. Gezinnen hebben soms verschillende problemen om mee om te gaan, denk bijvoorbeeld ook aan financiële uitdagingen, werkgelegenheid, psychische problemen van de ouders of inburgering. Vaak hangt het ene probleem nauw samen met het andere en heeft het niet veel zin om jeugdpreventie in te zetten los van andere ondersteuning. Het sociaal domein is aan de slag met het verbeteren van het integraal werken en het breed kijken naar allerlei leefgebieden. De verschillende loketten en teams verzamelen data waarmee we o.a. kunnen sturen op het benodigde aanbod voor jeugdpreventie (vraaggericht kijken naar ons aanbod).

➤ *Passend onderwijs*

De gemeente en het onderwijs hebben allebei de opdracht en ambitie om jeugdigen zich zo goed mogelijk te laten ontwikkelen. Op de scholen werken onze leerplichtambtenaren en onze consulenten zorg en onderwijs samen met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs, de jeugdgezondheidszorg en het schoolmaatschappelijk werk.

Lokaal vinden de partners op de basisscholen elkaar in het beleid rond 'Elkaar versterken' waarin we met elkaar samenwerken om kinderen passend onderwijs te kunnen laten volgen. Samenwerken doen we ook op sub-regionaal niveau in de H3 (Rijswijk, Den Haag en Leidschendam-Voorburg) vanuit een programma Passend onderwijs jeugdhulp (POJ).

Gemeenten en de samenwerkingsverbanden bedenken samen met de scholen nieuwe combinaties waar onderwijs en jeugdhulp bij elkaar komen (bijvoorbeeld in de vorm van collectieve onderwijs-jeugdhulp-arrangementen (OJA's), speciale startersklassen of interventies voor leerlingen die dreigen uit te vallen op school (thuiszitters). Dit soort interventies vallen grotendeels ook onder het preventief jeugdbeleid en worden meegenomen in dit actieplan.

➤ *Kansrijke start*

Ouders zijn cruciaal bij het geven van een goede start aan hun kind. Als we het verschil willen maken moeten we (aanstaande) ouders ondersteunen om hun kind de best mogelijke start te geven en hulp en steun tijdens de opvoeding normaliseren. Hierbij is de zorg en hulp van professionals uit het medisch en sociaal domein én een sterk informeel netwerk essentieel. Acties die voortkomen uit deze aanpak zijn naar verwachting een aanvulling op het preventieve aanbod.

7. Uitvoering actieplan

Dit actieplan laat zien met welke maatregelen we de komende jaren aan de slag willen als gemeente. Het is een dynamisch plan dat kan worden uitgebreid of bijgesteld waar nodig. Vanaf 2025 krijgt de gemeenteraad een jaarlijkse update over de stand van zaken van de realisering van de geformuleerde doelen en de voortgang van de uitvoering van het plan.

Voor de coördinatie van de uitvoering van het actieplan is inmiddels een interne projectleider aangesteld. Die start de uitvoering met het opstellen van een projectplan. De in het actieplan omschreven actielijnen en acties worden geconcretiseerd. In het projectplan wordt uitgewerkt hoe de resultaten gemonitord worden en met welke indicatoren. Ook een (maatschappelijke) kosten en

batenanalyse wordt meegenomen. Vanuit deze concretisering zal ook helder worden welke organisatieonderdelen we waarvoor nodig hebben. In het projectplan nemen we de risico's op, een planning met mijlpalen, een opsomming van de stakeholders en een communicatie- en participatieparagraaf.

7.1 Communicatie

Communicatie is een belangrijk onderdeel van dit actieplan. Communicatie met en participatie door onze inwoners over het preventieaanbod staat opgenomen als een aparte actie binnen actielijn 3. Verder is er ook bij de andere acties aandacht voor de benodigde communicatie met stakeholders. Naast de meer functionele communicatie vanuit dit actieplan heeft het college als voornemen om in 2024 naar de stad te communiceren over het totale jeugdbeleid. Daaronder valt ook de visie van Rijswijk op normaliseren, de reikwijdte van de jeugdhulp en onze doelstellingen voor de jeugdzorg.

8. Financiën

Middels een raadsinformatiebrief (23.035614) is de raad op d.d. 1-9-2023 geïnformeerd over de prognose van de kostenstijging van de jeugdhulp in Rijswijk met € 3.300.000 in 2023. Daarin werd ook de noodzaak tot nadere analyse en het treffen van maatregelen aangeduid om de ontwikkeling van de toenemende kosten beheersbaar te kunnen maken. Naast de al gerealiseerde inzet en maatregelen, waaronder POH Jeugd en de borging van de consulent in de school, is de zichtbare trend van stijgende uitgaven aanleiding voor het nemen van meer aanvullende beheersmaatregelen. Preventie biedt daarvoor kansen! We weten dat de inzet van effectieve preventie op korte termijn problemen voorkomt in de opvoeding of het opgroeien. Ook op langere termijn kan investering in jeugdpreventie positieve gevolgen hebben voor het leven van onze inwoners en de kosten voor de samenleving. Hierbij valt te denken aan bijvoorbeeld kans op een 'goede' baan, minder medische problemen op latere leeftijd en verminderde overdracht van risicofactoren van generatie op generatie. De acties en maatregelen binnen dit actieplan hebben als belangrijk doel de verwachte verhoging van de kosten voor jeugdzorg te temperen. De concretisering van de acties wordt per actielijn verder uitgewerkt en de resultaten inzichtelijk gemaakt met behulp van een effectenonderzoek. Voor het monitoren van de effecten van het actieplan worden per actie indicatoren uitgewerkt.

8.1 Wat investeren we op dit moment in preventie?

Radar heeft 51 interventies onderzocht en bracht de kosten voor 2021 in kaart (ruim 3,5 miljoen euro)¹².

Universeel	1,3 miljoen
Selectief	1,8 miljoen
Geïndiceerd	0,6 miljoen

Voor al deze interventies geldt dat zij in beginsel worden ingezet vanuit een wettelijke opdracht om preventie te organiseren. Zo vraagt de wet op de openbare gezondheid (Wpg) ons om te zorgen voor jeugdgezondheidszorg en openbare gezondheidszorg (GGD). We dragen bij aan de opzet, uitvoering en afstemming van preventie- en gezondheidsbevordering programma's, prenatale voorlichting, het volgen van de ontwikkeling bij kinderen, opsporing van specifieke stoornissen, inschatten zorgbehoefte en meer.

De wet op het primair onderwijs (Wpo) geeft de gemeente de verplichting om (in overleg met de schoolbesturen en de kinderopvang) te zorgen voor voldoende bereikbare plekken waar kinderen met een risico op een achterstand in de Nederlandse taal voorschoolse educatie kunnen krijgen en om bij te dragen aan het bestrijden van onderwijsachterstanden. En ook in de jeugdwet vinden we de verplichting terug om beleid te hebben inzake preventie.

De wet geeft de gemeente dan wel de opdracht om preventie goed te organiseren maar het is aan de

¹² Zie bijlage 3.

gemeente zelf om daar invulling aan te geven.

Hoeveel we als gemeente investeren in preventie is een keuze. We zijn ook vrij in de keuze voor de soort interventies die we inzetten en de partners waar we mee samen werken.

De ingezette interventies worden binnen de actielijn beoordeeld op efficiency, effectiviteit en alternatieven. Dit biedt een afwegingskader voor de keuze van toekomstige interventies (alternatieve interventies, (aangepast) voortzetten van huidige interventies, beëindigen van interventies). Hierbij kan ook de bredere financiële positie van de gemeente als afweging worden toegevoegd. Dit kan onderdeel worden van het proces voor het opstellen van de Kadernota voor de begroting 2025.

In onderstaande tabel is te zien welk bedrag we in 2024 hebben begroot voor het preventief jeugdbeleid in relatie tot de begroting voor jeugdhulp. De toename van het voor 2024 begrote bedrag voor preventieve interventies ten opzichte van de uitgaven van 2021 (basis voor het Radar-rapport) wordt vooral veroorzaakt door kosteninflatie en het budget voor de brede regeling combinatiefuncties (deels gemarkeerde specifieke uitkering). Overigens houdt het bedrag voor jeugdhulp uit de begroting nog geen rekening met de prognose van een verdere stijging van de jeugdhulpkosten.

	Begroting 2024
<i>Preventieve interventies Universeel (35,2%)</i>	€ 1.576.774,20
<i>Preventieve interventies Selectief (47,6%)</i>	€ 2.132.228,80
<i>Preventieve interventies Geïndiceerd (17,1%)</i>	€ 765.989,78
Totaal preventieve interventies	€ 4.479.472,47
Jeugdhulp	€ 18.545.911,00 ¹³

Tabel 1: De verdeling van de 3 preventie categorieën is op basis van de verdeling van de uitgave van voorgaande jaren.

8.2 Beoogde financiering van het actieplan

De eerste twee actielijnen van het actieplan kunnen binnen de huidige begroting uitgevoerd worden en vragen niet om extra budget in de begroting. Ook met actielijn 3 kan vanuit de bestaande middelen gestart worden. Dit betreffen onder andere acties of interventies die vallen onder de SPUK-programma's Kansrijke Start en Versterken van de sociale basis. Voor beide programma's is budget beschikbaar vanuit het Rijk.

SPUK-programma's	2024	2025	2026
Kansrijke start	€ 49.777	€ 49.777	€ 62.194
Versterken sociale basis <i>o.a. aanpak mentaal welzijn jongeren</i>	€ 111.998	€ 111.998	€ 83.962

Eventuele budgettaire gevolgen na 2025 hangen o.a. af van de groei van het aantal inwoners (en

¹³ Dit bedrag bestaat voor een groot deel uit kosten voor zorg in natura en PGB (ruim 14 miljoen) en voor een deel uit uitvoeringskosten t.b.v. jeugdhulp zoals de toegang.

daarmee van de verschillende doelgroepen binnen het jeugdbeleid) en van de effectiviteitslag die we mogelijk achten. Budgettaire keuzes daarin worden voorgelegd aan de raad.

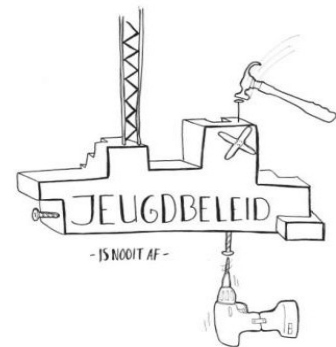
9. Risico

Een volledige risicoparagraaf zal deel uitmaken van het nog op te stellen projectplan. Eén risico willen we er uitlichten. De uitvoering van het actieplan vraagt medewerking van veel interne en externe betrokken partners. Een projectleider is intern vrijgemaakt maar eventuele extra uren aan inzet die dit plan intern van onze uitvoeringsorganisatie en bij onze partners vraagt, zijn vooralsnog niet meegenomen in de begroting voor 2024 en daarna. Dit vormt een risico voor het project. Iets waar we in de uitwerking van het projectplan beheersmaatregelen voor zullen opnemen.

10. Tot slot

“Om de druk op de specialistische jeugdhulp te verminderen moeten we investeren in preventie”, Met deze stelling waren alle raadsleden het tijdens de raadsessie van 14 november jl. eens. Met dit actieplan willen we dit voornemen concreet maken.

Het is essentieel dat de effectiviteit van het preventief jeugdbeleid toeneemt om toenemende problematiek bij jeugdigen te voorkomen. Jeugdbeleid is nooit af! ¹⁴

¹⁴ afb. Gemeente Diemen, Veilig, gezond en kansrijk opgroeien in Diemen, nota jeugdbeleid 2017-2020

Bijlage 1. Kaders voor het actieplan

Kadernota J&O	
Missie:	“Het creëren van een positief opgroei- en opvoedklimaat voor alle jeugdigen in Rijswijk waarin zij zich vrij en in veiligheid kunnen ontwikkelen en kunnen opgroeien tot verantwoordelijke, zelfstandige, zelfredzame en maatschappelijk betrokken volwassenen.”
Leidende kaders:	Toelichting:
<i>Eigen Kracht</i>	De primaire verantwoordelijkheid voor de gezondheid, veiligheid en het welzijn van jeugdigen ligt bij de ouders. We gaan uit van de eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht van de ouders en hun kinderen. En daar waar mogelijk met de inzet van hun eigen sociale netwerk. Onze ondersteuning en hulp is zo licht als mogelijk en erop gericht om de eigen kracht en het netwerk te versterken zodat men zo snel mogelijk weer zelfstandig door kan.
<i>Preventief aanbod</i>	Vanuit het standpunt “voorkomen is beter dan genezen” stelt het aanbod van een aantal algemene basisvoorzieningen ouders in staat hun opvoedende taak in te vullen. Daarnaast biedt het CJG (Centrum voor Jeugd en Gezin) een laagdrempelige toegang tot aanvullend aanbod vanuit het sociaal domein met als doel om ook die jeugdigen en hun ouders die in een minder optimale opgroei- en opvoedsituatie verkeren, efficiënt en effectief te ondersteunen. Het preventief aanbod is nu nog vaak aanbodgericht. We willen naar vraaggericht en samenhang.

Kadernota Sociaal Domein 2.0 Samen verder voor eigen regie	
Missie:	Wij maken het mogelijk dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen leven. Bij de inwoners die het niet alleen kunnen, pakken wij onze verantwoordelijkheid. We bieden met onze persoonlijke, snelle en effectieve dienstverlening hen, samen met onze partners, een passend hulpaanbod.
Leidende kaders:	Toelichting:
<i>Dienstverlening</i>	We bieden passende ondersteuning als het nodig is. Belangrijke focuspunten zijn onder andere: eigen kracht, normaliseren, integraal werken en doelgericht werken.
<i>Maatschappelijke effecten</i>	Met elkaar en voor elkaar. De ondersteuning die wij en onze maatschappelijke partners bieden moet aantoonbaar effect hebben. Het geldt dat we eraan uitgeven als gemeente moet goed besteed worden. Inwoners moeten daarin mee kunnen denken en beslissen. Belangrijke focuspunten zijn onder andere: doelmatigheid, (beleids)participatie en kostenbewustzijn.
<i>Financiën</i>	Grip op geld. De middelen die de gemeente van het Rijk krijgt, zijn ontoereikend om iedere inwoner intensief te begeleiden. Daarom kijken we kritisch naar onze verantwoordelijkheid en die van de inwoner zelf. Belangrijke focuspunten zijn ook bij dit principe onder andere: kostenbewustzijn en eigen kracht.

Bijlage 2. Uitwerking doelen: komen tot indicatoren en output

De doelen zijn uitgewerkt in welk effect te zien is bij een jeugdige, opvoeder en professional. Vervolgens is voor het monitoren van deze doelen een aantal indicatoren en vragen geformuleerd. Hieronder zijn de zes doelen gevat in een schema die handvatten bieden om gesprekken te voeren over indicatoren en de effecten van interventies van jeugdhulp.

1. Eigen kracht versterken

Doel	Het stimuleren en bevorderen van het nemen en dragen van eigen verantwoordelijkheid (Eigen kracht) door opvoeders en jeugdigen
Effect jeugdige en opvoeder	Beslissen over deelname in een traject en invloed hebben op hoe een traject loopt
	Formuleren zelf oplossingen
	Werken vanuit eigen motivatie
	Zetten hun eigen netwerk in
Effect professional	De professional geeft ondersteuning om contacten in kaart te brengen en te versterken
	De professional helpt jeugdigen en opvoeders om hun motivatie te vinden
	De professional coacht, geeft vertrouwen aan jeugdigen en opvoeders door te vragen naar hun kracht, oplossingen, mogelijkheden
	De professional volgt beslissingen en regie van jeugdigen en opvoeders tijdens het traject
Methodiek	<i>Hoe streeft de professional na dat de opvoeder en jeugdigen:</i>
	Hun contacten in kaart brengen en die inzetten/versterken
	Hun motivatie vinden
	Intrinsiek gemotiveerd zijn en aangeven wat ze zelf kunnen
	Regie blijven nemen tijdens het traject
Monitoring	De aanbieder geeft aan hoe hij het proces monitort. Welke middelen zetten ze daarbij in? (bijv. gespreksverslagen, observaties)
Resultaat	De aanbieder toont aan dat de werkwijze toegepast wordt en toont de resultaten daarvan aan de gemeente (hoe worden deze gerapporteerd aan de gemeente?).

2. Normaliseren

Doel	De beweging van het normaliseren binnen de gemeente Rijswijk aanjagen
Effect jeugdige en opvoeder	Inzicht hebben in wat ze wel en niet kunnen verwachten van een professional Leren dat sommige zaken 'bij het leven horen' en niet een hulpvraag zijn waar een professional bij nodig is Hun eigen kracht verder ontdekken en gebruiken
Effect professional	Is in gesprekken met opvoeders en jeugdigen in staat om (realistische) verwachtingen te bespreken Is goed in staat om in te schatten wanneer hulp nodig is en wanneer een hulpvraag niet om professionele hulp/ondersteuning vraagt (dat de kans groot is dat het vanzelf over gaat) Is goed in staat om zijn eigen rol en wat er verwacht wordt van opvoeders en jeugdigen te bespreken
Methodiek	De aanbieder geeft aan dat opvoeders en jeugdigen de juiste verwachtingen hebben. Welke gesprekstechnieken worden er gebruikt?

3. Toegankelijkheid

Doel	Het toegankelijk zijn voor vragen over opvoeden en opgroeien
Effect jeugdige en opvoeder	Leren snel (preventief) hulp te zoeken
Effect professional	De professional werkt outreachend op plekken waar de doelgroep zich bevindt De professional is bereikbaar op tijden dat opvoeders en jeugdigen bereikbaar zijn (ook buiten kantooruren) De professional werkt inclusief en is toegankelijk voor alle typen doelgroepen
Methodiek	De aanbieder geeft aan hoe de professional outreachend werkt De aanbieder geeft aan hoe en wanneer de aanbieder bereikbaar is voor de doelgroep De aanbieder geeft aan welke doelgroepen er zijn voor bepaalde activiteiten De aanbieder geeft aan hoe de aanbieder inclusief werkt
Monitoring	De aanbieder geeft aan hoe ze monitoren of opvoeders en jeugdigen ervaren dat passende hulp aanwezig is op plekken waar ze vaak komen en op tijden waarop ze het kunnen ontvangen. De aanbieder toont de resultaten van zijn inzet en of opvoeders en jeugdigen de hulp als inclusief ervaren
Resultaat	De aanbieder toont aan dat de werkwijze toegepast wordt en toont de resultaten daarvan (hoe worden deze gerapporteerd aan de gemeente?)

4. Vroeg signaleren

Doel	(Vroeg)signaleren van opgroei- en opvoedproblemen waarmee zwaardere problemen en inzet van jeugdhulp worden voorkomen
Effect jeugdige en opvoeder	Snel (preventief) hulp zoeken
Effect professional	Kent de sociale kaart Is in staat om problemen bespreekbaar te maken (gesprekvaardigheid) Is in staat om opvoeders en jeugdigen door te verwijzen (het liefst met een warme overdracht)
Methodiek	De aanbieder geeft aan hoe hij hun professionals op de hoogte stelt van de sociale kaart De aanbieder geeft aan hoe hij de gespreksvaardigheid van zijn professionals traint De aanbieder geeft aan hoe hij de (keten)samenwerking bevordert
Monitoring	De aanbieder geeft aan hoe hij de ketensamenwerking evalueert: hoe evalueren ze wat collega-professionals vinden van hoe er samengewerkt wordt? De aanbieder toont hoe hij meet wat opvoeders en jeugdigen vinden van hoe ze doorverwezen zijn
Resultaat	De aanbieder toont aan dat de werkwijze toegepast wordt en toont de resultaten daarvan (hoe worden deze gerapporteerd aan de gemeente?)

5. Opvoedvaardigheden

Doel	Bevorderen van opvoedvaardigheden (van ouders)
Effect jeugdige en opvoeder	Snel (preventief) hulp zoeken Opvoedonderwerpen vroegtijdig en laagdrempelig kunnen bespreken Begeleiding/coaching ontvangen om hun opvoedvaardigheden te verbeteren
Effect professional	De professional is in staat om opvoeders te coachen en opvoedvaardigheden opvoeders aan te leren De professional is in staat om de opvoedvaardigheden in kaart te brengen
Methodiek	De aanbieder geeft aan hoe hij de opvoedvaardigheden in kaart brengt De aanbieder geeft aan hoe hij opvoeders coachen/begeleidt De aanbieder geeft aan hoe hij de begeleiding van opvoeders evalueert
Monitoring	De aanbieder geeft aan hoe hij de ervaringen van de opvoeders met de hulpverlening meet De aanbieder monitort welke resultaten ouders ervaren van de hulpverlening De aanbieder toont hoe ze meten wat de professional terugziet in het gedrag van ouders
Resultaat	De aanbieder toont aan dat de werkwijze toegepast wordt en toont de resultaten daarvan (hoe worden deze gerapporteerd aan de gemeente?)

6. Positieve identiteit

Doel	Het faciliteren van een aanbod voor jeugdigen gericht op het (door)ontwikkelen van positieve identiteit
Effect jeugdige en opvoeder	Opvoeders en jeugdigen voelen dat ze serieus genomen worden en hun identiteit positief kunnen ontwikkelen
Effect professional	De professional is in staat om identiteitsonderwerpen bespreekbaar te maken met opvoeders en jeugdigen De professional is in staat om passende interventies in te zetten waar nodig en of ondersteuning te bieden De professional heeft zicht op kwetsbare groepen (monitoring)
Methodiek	De aanbieder geeft aan hoe hij doorverwijst De aanbieder geeft aan hoe hij monitort De aanbieder geeft aan hoe hij gesprekken voert met de doelgroep
Monitoring	De aanbieder geeft aan hoe opvoeders en jeugdigen de resultaten ervaren De aanbieder toont hoe ze meten hoe opvoeders en jeugdigen de gesprekken ervaren
Resultaat	De aanbieder toont aan dat de werkwijze toegepast wordt en toont de resultaten daarvan (hoe worden deze gerapporteerd aan de gemeente?)

Bijlage 3. Rijswijkse interventies

De Rijswijkse interventies zijn verdeeld over de drie categorieën universeel, selectief en geïndiceerd aanbod¹⁵.

Aanbieder	Interventie	Bedrag	Indeling
Bibliotheek aan de Vliet	Boekstart	€ 29.917,00	Universeel
Bibliotheek aan de Vliet	Onderwijsachterstanden/leesbevordering	€ 14.423,00	Universeel
De Ontdekkers	Ontdekkers Rijswijk, activiteiten aanbod t/m 12 jaar	€ 72.900,00	Universeel
Diverse PO scholen	Taalplannen	€ 155.060,00	Universeel
Don Bosco	Vakantiebos	€ 7.000,00	Universeel
Don Bosco	Kids4society	€ 5.000,00	Universeel
Epic Youth	Online activiteiten	€ 34.905,00	Universeel
GGD	Aanpak gezonde scholen	€ 35.000,00	Universeel
Haaglanden beweegt	Brede Regeling Combinatiefuncties	€ 405.749,76	Universeel
Haaglanden beweegt	Expeditie Rijswijk, activiteiten aanbod jongeren 12+	€ 46.512,50	Universeel
Haaglanden beweegt	Happy Fit 0-18	€ 69.410,00	Universeel
Helden van de Natuur	Helden van de Natuur	€ 24.172,00	Universeel
Kinderopvang Morgen	Uitdagende speel- en leeromgeving	€ 283.635,00	Universeel
Kuseema	Jong in Rijswijk	€ 7.400,00	Universeel
Regie op Preventie	Diverse voorlichtingen van verschillende aanbieders	€ 15.000,00	Universeel
Scouting De Hoeve	Scouting De Hoeve	€ 11.000,00	Universeel
Scouting de Jaguars	Scouting de Jaguars	€ 11.000,00	Universeel
Scouting MLK	Scouting MLK	€ 10.000,00	Universeel
SOVA trainingen	Kom op voor jezelf	€ 25.462,80	Universeel
Stg. Kinder-les en Hobbytuinen Rijswijk	Schooltuinen	€ 26.120,00	Universeel
Waterscouting Dorus Rijkers	Waterscouting Dorus Rijkers	€ 4.000,00	Universeel
YMCA	Activiteiten	€ 12.250,00	Universeel
Scouting Rijswijkse Meeuwen-Watergeuzen	Waterscouting RMWG	€ 2.500,00	Universeel

Tabel 2: Universele interventies

Aanbieder	Interventie	Bedrag	Indeling
Buurtgezinnen	Project buurtgezinnen	€ 46.980,00	Selectief
Diverse scholen	Onderwijsachterstandensubsidie scholen	€ 800.000,00	Selectief
Diverse scholen	Onderwijsachterstanden/nieuwkomersklassen	€ 240.000,00	Selectief
Don Bosco	Tweede thuis	€ 5.000,00	Selectief
Jeugdformaat academie	Rots en Water	€ 4.000,00	Selectief
JGZ ZHW	Flex: Bemoezing / Traceren, Toeleiding naar VVE, Onderzoek bij ziekteverzuim	€ 108.138,00	Selectief
JGZ ZHW	Onderwijsachterstanden/voorschoolse educatie	€ 10.813,00	Selectief
Kenniscentrum kind en scheiding & regionaal	Groepsinterventies voor kinderen: Stoere Schildpadden, Dappere Dino's, IJES, KIES	€ 28.072,18	Selectief
Kenniscentrum kind en scheiding & regionaal	Spreekuren en bureaudienst, voorlichting	€ 13.685,65	Selectief
Kinderopvang Morgen	Speelstart	€ 38.884,80	Selectief
Kwadraad	Opvoedadvies	€ 81.890,69	Selectief
Stichting Welzijn Rijswijk (WR) Haaglanden Beweegt (HB) en Stichting Epic Youth	Activiteiten oud & nieuw, voor jongeren 12+	€ 13.280,00	Selectief

¹⁵ Rapport Radar Adviesbureau, Concrete stappen duurzaam, effectief preventief Jeugdbeleid | Gemeente Rijswijk juni 2023

Welzijn Rijswijk, totaal aanbod	Individuele begeleiding, groepsgerichte activiteiten, jongerenparticipatie, voorlichting, ambulante jongerenwerk, inrichten jongerenruimte	€ 354.857,00	Selectief
Youz	Diverse interventies: KOPP/KVO: ouder-baby groep, speel doe groep, kidsclub, oudertraining bij Doe-praatgroep en Kidsclub, jong volwassen groep. Jeugdigen met lichte mentale klachten: Tim & Flapoor, Rots & Water, Powerkidzzz, Plezier op School, ACT your way, STARr.	€ 22.128,42	Selectief

Tabel 3: Selectieve interventies

Aanbieder	Interventie	Bedrag	Indeling
Bibliotheek aan de Vliet	Voorleesexpres	€ 24.758,00	Geïndiceerd
Indigo	Bureau Basiszorgcoördinatie	€ 21.055,00	Geïndiceerd
JESS (voorheen Xtra)	Jeugd Interventie Team (JIT)	€ 40.000,00	Geïndiceerd
JESS (voorheen Xtra)	School maatschappelijk werk PO	€ 171.360,00	Geïndiceerd
JESS (voorheen Xtra)	Spel-aan-huis	€ 26.145,00	Geïndiceerd
Jeugdformaat	Schoolmaatschappelijk werk PO	€ 35.280,00	Geïndiceerd
JGZ ZHW	Programma's op maat: Stevig Ouderschap, Video-hometraining, Begeleiding Overgewicht	€ 143.831,84	Geïndiceerd
JGZ ZHW	Onderzoek bij ziekteverzuim	€ 38.505,00	Geïndiceerd
Kenniscentrum kind en scheiding & regionaal	Interventies op maat en naar behoefte: Relatie APK, Kindbehartiger, Stiefcoaching, SCHIP-aanpak	€ 8.582,00	Geïndiceerd
Kwadraad	Gezinscoaching	€ 39.777,13	Geïndiceerd
MEE	Integrale Vroeghulp, onderzoek en casemanagement	€ 58.305,85	Geïndiceerd
Villa Pinedo	Online buddyprogramma	€ 1.867,27	Geïndiceerd
Vitalis	Maatjes	€ 11.000,00	Geïndiceerd
Youz	Individuele begeleiding: KOPP/KVO: ouder baby interventies, gezinsgesprekken	€ 11.908,58	Geïndiceerd

Tabel 4: Geïndiceerde interventies

We hebben voor iedere categorie gekeken hoeveel middelen ermee gemoeid zijn:

Universeel aanbod:	€ 1.305.917,06
Selectief aanbod:	€ 1.767.729,74
Geïndiceerd aanbod:	€ 634.085,67